

REFERAT Byrådet d. 27-05-2026

Mødedato Onsdag d. 27. maj 2026 kl. 17:00

Mødested Byrådssalen, Sønderborg Rådhus

Mødedeltagere Erik Lauritzen, Kjeld Stærk, Kim Bækdal Agerley, Didde Lauritzen, Jesper Smaling, Jimmy Simonsen, Stefan Lydal, Jesper Larsen, Susanne Blegvad Posselt, Tage Petersen, Jesper Kock, Niels Benjamin Sørensen, Kristian Beuschau, Vivi Brit Nielsen, Frederik Klakk (Afbud), Ganeswaran Shanmugaratnam, Daniel Staugaard, Erik Lorenzen, Kirsten Bachmann, Tobias Brus Mikkelsen, Tom Hartvig Nielsen , Thomas Worm Larsen, Bjørn Allerelli Andersen, Claus Damm Johansen, Preben Storm, Ingrid Johannsen, Dorthe Mehlberg, Desalegn Tufa, Kristian Egeskov Bonefeld, Rune Dohrmann, Janne Wølke Friis Søgner, Johanna-Maria Precht

Indholdsfortegnelse

1. Godkendelse af dagsorden og indkaldelse af stedfortræder.....	3
2. Anmodning fra Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg om optagelse af punkt om nedlæggelse :	4
3. Anmodning fra Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg om optagelse af punkt om lukning af pr	6
4. Anmodning fra Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg om optagelse af punkt om stop for jernn	8
5. Udpegning af suppleant til Grøn Trepert Lillebælt-Jylland.....	10
6. Godkendelse af Sønderborg Statsskole som nyt valgsted.....	11
7. Godkendelse af anskaffelsessum til påbegyndelse af opførelse af 14 almene familieboliger på M	13
8. Godkendelse af ansøgning om kommunegaranti for lån til etablering af varmepumpe og transmis	16
9. Godkendelse af Borgerrådgiverfunktion.....	18
10. Godkendelse af nedlæggelse af Whistleblowerordningen for borgere.....	22
11. Godkendelse af etablering af Landdistriktsudvalg - § 17 stk. 4 udvalg.....	25
12. Godkendelse af erstatningsaftaler for arealerhvervelse til cykelstien Avnbøl-Adsbøl.....	28
13. Godkendelse af omprioritering af midler til talentsatsning.....	30
14. Godkendelse af kommissorium og politisk styregruppe til DGI Landsstævne 2029.....	32
15. Godkendelse af finansiering af moderniseringen af Nordals Skolen.....	34
16. Orientering om ledelsesinformation 2026 – Ultimo april 2026 - Byrådet.....	39
Lukket: 17. Generel orientering - (Lukket punkt).....	42
Lukket: 18. Underskriftsside - (Lukket punkt).....	43

Punkt 1: 1. Godkendelse af dagsorden og indkaldelse af stedfortræder

25/20774

Sagsresumé

Frederik Klakk, Liberal Alliance har meldt afbud på grund af arbejdsmæssige årsager. 1. stedfortræder Janne Wølke Friis Søgnen er indkaldt til i givet fald at indtræde som stedfortræder for Frederik Klakk i nærværende byrådsmøde.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byrådet at godkende

- dagsordenen
- indkaldelse af stedfortræder.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Godkendt.

Afbud Frederik Klakk

Punkt 2: 2. Anmodning fra Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg om optagelse af punkt om nedlæggelse af modermålsundervisning omfattende elever med baggrund uden for EU-lande og EØS-området

26/17272

Sagsresumé

I henhold til lov om Kommunal styrelse §11, fremsender Niels Benjamin Sørensen, Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg, i mail af 1. maj 2026 anmodning om, at følgende punkt om nedlæggelse af modermålsundervisning omfattende elever med baggrund uden for EU-lande og EØS-området optages.

Indstilling

Det foreslås, at Byrådet beslutter, at modermålsundervisning for elever med baggrund uden for EU-lande og EØS-området ophører fra 01. august 2026.

Sagsfremstilling

Baggrund

Modermålsundervisning er et frivilligt tilbud i Folkeskolen, hvor børn med et andet førstesprog end dansk kan få tilbudt undervisning i deres eget modersmål. Ifølge bekendtgørelse om Folkeskolens Modermålsundervisning skal kommunalbestyrelsen tilbyde undervisningspligtige børn, som forsørges af en i Danmark bosiddende person, der er statsborger i en anden medlemsstat i Den Europæiske Union eller i en stat, der er omfattet af aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, undervisning i den pågældende stats officielle sprog. Denne forpligtelse gælder dog kun, hvis der kan findes en egnet lærer, og hvis mindst 12 elever tilmelder sig tilbuddet om modermålsundervisning.

I indeværende skoleår undervises der ikke i modermålsundervisning i sprog, der er hjemmehørende i EU eller i EØS-området. Sønderborg Kommune har i indeværende skoleår alene modermålsundervisning på arabisk, hvilket vi som kommune ikke er forpligtet til at udbyde.

Forvaltningen har oplyst, at i de sidste fire skoleår er der hvert år oprettet modermålsundervisning på arabisk. Herudover er der i ét år oprettet modermålsundervisning på tysk og i ét år på islandsk. Det ses herved, at det primært er arabisk, som oprettes, og at størstedelen af kommunens udgifter til modermålsundervisning derved vil kunne spares, hvis byrådet beslutter at stemme for dette forslag.

Endvidere er det værd at bemærke, at modermålsundervisningen på arabisk er ramt af et meget stort fravær blandt eleverne. Den gennemsnitlige fraværprocent for eleverne til modermålsundervisningen i arabisk i perioden 01. oktober 2025 til 28. februar 2026 lå på 45 %. Jeg (forslagsstiller) har i den forbindelse spurgt ind til fraværprocenten for de foregående to skoleår. Forvaltningen oplyser her, at fraværstallene for denne periode er kasseret, men at skolens fornemmelse er, at fraværstallet i år ikke er usædvanligt højt i forhold til de tidligere år.

Begrundelse

Nedenfor findes de mest centrale argumenter for at stoppe udbuddet af modermålsundervisning i sprog, der ikke er officielle sprog i EU eller i EØS-området.

1. Højt fravær:

Det er udtryk for en eklatant mangel på respekt for offentlige midler, at eleverne i så høj grad bliver væk fra den undervisning, vi som kommune har stillet gratis til rådighed for dem. Hvis vi fortsætter med at udbyde modermålsundervisning på arabisk på trods af den meget høje fraværprocent, så signalerer vi som kommune, at vi finder denne adfærd acceptabel. Det er ikke svært at forestille sig, hvorfor dette er en uhensigtsmæssig lærdom at give et barn i 0.-3. klasse. Ved at nedlægge tilbuddet så viser vi, at vi som offentlig myndighed har en klar

forventning om, at når man tilmelder sig et gratis offentligt gode, så møder man naturligvis op. Vi skal som kommune ingeniende understøtte en kultur, hvor skatteborgernes penge ingen værdi har.

2. Stop for paralleltilbud:

Vi skal have gjort op med parallelsamfundene i vores land og kommune. Her bidrager modersmålsundervisning negativt, da det samler børn på baggrund af etnicitet og derved modvirker integrationen. Man bliver nu engang lettest fortrolig med det danske sprog og de danske værdier ved at være blandt danskere i danske foreninger.

3. Dansk er det primære sprog i Danmark:

Det officielle sprog i Danmark er dansk. Skolesystemet i Sønderborg har rigeligt at foretage sig med at lære vores børn og unge de sprog, som kræves af dem. Hvis man vil tilbyde ekstra undervisning til arabiske børn, så bør det være undervisning i dansk.

4. Økonomiske og administrative byrder:

Modersmålsundervisning på arabisk lægger beslag på økonomiske og administrative ressourcer, som med fordel kan anvendes andre steder i kommunen.

Konsekvenser

Et stop for modersmålsundervisning på sprog udenfor EU og EØS vil foruden en økonomisk besparelse have den positive effekt, at vi får gjort op med en uheldig kultur, hvor man tilsyneladende er ligeglad med offentlige midler. Ydermere får vi sat en stopper for et paralleltilbud, der deler børn op i grupper på baggrund af etnicitet og herved skader integrationen.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Ikke godkendt.

For stemte 7 bestående af Æ, O og I

Imod stemte 24 bestående af A, V, F, Ø og S.

Bilag

Nedlæggelse af modersmålsundervisning omfattende elever med baggrund uden for EU-lande og EØS-området.docx

Afbud Frederik Klakk

Punkt 3: 3. Anmodning fra Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg om optagelse af punkt om lukning af projektet "Look at me"

26/17947

Sagsresumé

I henhold til lov om Kommunal styrelse §11, fremsender Niels Benjamin Sørensen, Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg, i mail af 16. maj 2026 anmodning om, at følgende punkt om lukning af projektet "Look at me" optages.

Indstilling

Det foreslås, at Byrådet beslutter, at projektet "Look at me" stoppes straks, og at tilbageværende projektmidler tilføres kommunekassen.

Sagsfremstilling

Baggrund

"Look at me" er et projekt under Sundhed-, Unge- og Forebyggelsesudvalget, der beskrives som en såkaldt "tværæstetisk kunst- og ungeindsats", der efter sigende har til formål at styrke trivselen blandt unge ved at skabe "en tryk platform for at udtrykke identitet, sårbarhed og håb, hvor kunst og kultur fungerer som løftestang for mental sundhed og fællesskab".

2. fase af projektet skal ifølge dagsorden til mødet i udvalget koste kommunekassen 270.000 kr. Hertil kommer udgifter til en evt. 3. og 4. fase, hvor udgiftsniveauet for kommunekassen afhænger af, om det lykkes at finde ekstern finansiering.

Begrundelse

Helt overordnet finder forslagsstiller, at projektet i al sin væsentlighed falder uden for det offentlige kerneopgave, og at effekterne på unges mentale sundhed i bedste fald er aldeles tvivlsomme. Nedenfor er fremhævet de primære argumenter for at nedlægge projektet straks.

1. Projektet ligger uden for kommunens kerneopgaver:

"Look at me" er et kunst- og formidlingsprojekt. Selvom unges mentale sundhed er en kerneopgave for kommune, så gør det samme sig ikke gældende for kunst. Helt grundlæggende er det ikke en kommunal kerneopgave at drive kunstproduktion eller identitetsformidling – hverken for unge eller nogen andre borgere.

2. Manglende dokumenteret effekt på mental sundhed:

Ifølge projektbeskrivelsen er et af formålene at agere som en løftestang for mental sundhed for unge; men der fremlægges i projektbeskrivelsen ingen empirisk dokumentation for, at kunstproduktion og udstillinger kan forbedre unges trivsel i et så stort omfang, at det kan retfærdiggøre kommunal finansiering. Det vurderes derfor, at Sundhed-, Unge- og Forebyggelsesudvalget bruger offentlige midler på et projekt uden tilstrækkelig dokumenteret effekt. Det anbefales derfor, at udvalget fokuserer på tiltag, der faktisk har dokumenterede effekter, så skatteborgernes penge ikke spildes på unødvendige prestigeprojekter.

3. Emotional smitte og introspektion (at kigge indad) kan forværre unges trivsel:

Ved at udsætte unge for fortællinger om f.eks. pres og ensomhed er der en risiko for, at disse følelser spredes og opdyrkes. Der er forskningsmæssigt belæg fra trivselsforskning for, at trivsel sjældent øges af at snakke om trivsel, men at det derimod kan forværre problemerne ved at skabe en kultur, hvor man konstant skal "mærke efter", hvilket let fører til en overfokusering på egne følelser. Man skal være bevidst om, at dette kunstprojekt ikke fjerner de bagvedliggende årsager til unges mistrivsel, men i bedste fald kan ses om en symptombehandling. I stedet bør fokus f.eks. ligge på at skabe strukturerede fællesskaber for alle (også dem, der ikke interesserer sig for kunst) og øge mulighederne for fysisk aktivitet.

4. Utilstrækkelig evaluering af Version 1 kan ikke begrunde en udvidelse af projektet:

Udvalget ligger op til at udvide projektet markant med bl.a. 15 nye deltagere og dyre indkøb af materiel. Dette er på trods af, at der i projektbeskrivelsen ikke foreligger empirisk dokumentation for, at 1. del af projektet har haft en målbar positiv effekt på unges mentale sundhed. Der foreligger således ingen effektmålinger.

5. U hensigtsmæssig finansiering:

Projektet finansieres af anlægsrammen til sundhedsfremmende anlæg, selvom der reelt er tale om et kunstprojekt og ikke et sundhedstiltag. På den måde kamufleres udgifter til kunst som udgifter til sundhedsfremme, hvilket gør det sværere for borgere at gennemskue, hvad deres skattepenge går til. Det er vigtigt for gennemsigtigheden, at udgifter til kunst også fremgår som kunstudgifter og ikke placeres i andre kasser.

Konsekvenser

En nedlæggelse af projektet "Look at me" vil sikre, at penge afsat til at fremme unges sundhed også reelt målrettes dette formål og ikke klattes bort til alt muligt andet. Det vil gøre det lettere for borgerne at gennemskue, hvad deres skattepenge går til, når de kan stole på, at penge til Sundhedsudvalget også reelt går til sundhedsfremmende foranstaltninger i stedet for kunstprojekter med i bedste fald tvivlsom effekt på unges sundhed. Der er ingen grund til at bruge penge på dyre prestigeprojekter med tvivlsomme effekter.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Ikke godkendt.

For stemte 2 bestående af Æ.

Imod stemte 29 bestående af A, V, O, F, Ø, S og I.

Bilag

Lukning af projektet "Look at me".docx

Afbud Frederik Klakk

Punkt 4: 4. Anmodning fra Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg om optagelse af punkt om stop for jernmarker ved Lavensby

26/18102

Sagsresumé

I henhold til lov om Kommunal styrelse §11, fremsender Niels Benjamin Sørensen, Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg, i mail af 18. maj 2026 anmodning om, at følgende punkt om stop for jernmarker ved Lavensby optages.

Indstilling

Det foreslås, at Byrådet beslutter, at den igangværende lokalplanproces vedr. solcelleanlæg ved Lavensby stoppes straks.

Sagsfremstilling

Baggrund

Der har siden starten af 2024 været planer om at opføre en gigantisk jernmark (eller hvad nogen vil kalde for et solcelleanlæg) ved Lavensby på Nordals. Processen har siden været præget af en masse rod, brudte aftaler og forsinkelser på stribe.

I maj 2026 udløb deadline for at give høringssvar til projektet. Alle høringssvar fra borgerne er kritiske i forhold til projektets gennemførelse, ligesom at Lavensby Beboerforening i marts 2026 takkede nej til projektet.

Der er planer om, at sagen bliver behandlet på Byudvikling, Landdistrikter og Infrastrukturs udvalgmøde i august. Det vil altså sige, at projektet til den tid vil have været flere år undervejs og i al den tid har bidraget med usikkerhed blandt de lokale borgere om fremtiden for deres lokalområde.

Begrundelse

Der er flere grunde til at stoppe jernmarkprojektet ved Lavensby allerede nu, hvilket uddybes nedenfor.

1. Borgerne har krav på afklaring:

Forslagsstiller er af den overbevisning, at den lange ventetid for borgerne har været helt utålelig, og at dette kalder på en afklaring nu. Der er en risiko for, at den uafklarede situation kan påvirke huspriser og mulighederne for boligsalg. Det vil derfor være ugunstigt, hvis borgerne skal vente yderlige tre måneder – eller mere – på afklaring; særligt med tanke på den klare tilbagemelding fra de lokale.

2. Tydeligt nej fra de lokale:

De lokale, der har afgivet høringssvar, har alle klart udtrykt sig kritisk. Konstitueringspartierne har i deres konstitueringsaftale bekendtgjort, at borgerinddragelse og lokal opbakning skal være en forudsætning for beslutninger om etablering af VE-anlæg. I dette tilfælde er det åbenlyst, at der ikke er lokal opbakning, hvilket ikke giver Konstitueringspartierne andre muligheder end at stoppe projektet – hvis Konstitueringsaftalen altså skal tillægges større værdi end det papir, den er skrevet på.

3. Jernmarken er planlagt i kystnærhedszonen:

Som det fremgår af høringssvaret fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen, så er den påtænkte jernmark placeret delvist inden for kystnærhedszonen. Ideen med kystnærhedszonen er netop at beskytte naturen og landskabet her imod ødelæggelse.

4. Vi skal passe på vores natur:

Vi kan ikke tillade, at vi ødelægger vores smukke landskab og natur med grimme jernmarker. I stedet for skal vi aktivt arbejde for at værne om vores skønne områder i landdistrikterne, så vi sikrer, at vores landområder er attraktive steder at slå sig ned, og hvor man som borger kan sove med ro i maven uden frygt for at blive nabo til en hæsleg jernmark.

Konsekvenser

Et stop for den ødelæggende jernmark ved Lavensby vil have den positive effekt, at vi beskytter vores natur og vores smukke landskab på Nordals. Ydermere vil en sådan beslutning sætte et endeligt punktum for en alt for langstrakt sag, som har medført megen usikkerhed blandt mange borgere på Nordals. Endelig får partierne bag Konstitueringsaftalen mulighed for at vise, at de står ved deres ord om, at borgerinddragelse og lokal opbakning skal være en forudsætning for beslutninger om etablering af VE-anlæg.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Ikke godkendt.

For stemte 2 bestående af Æ.

Imod stemte 29 bestående af A, V, O, F, Ø, S og I.

Bilag

Stop for jernmarkprojektet ved Lavensby.docx

Afbud Frederik Klakk

Punkt 5: 5. Udpegning af suppleant til Grøn Trepert Lillebælt-Jylland

25/1539

Sagsresumé

Byrådet skal udpege 1 politisk suppleant til Grøn Trepert Lillebælt-Jylland. Suppleanten skal repræsentere Sønderborg Kommune ved møder og øvrige aktiviteter i den lokale trepart, når den oprindeligt udpegede repræsentant har forfald.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byrådet at udpege

- 1 suppleant til den lokale trepart Lillebælt-Jylland

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune deltager i de lokale grønne treparter for både Lillebælt-Jylland og Vidå-Kruså med såvel politisk som administrativ repræsentation. De lokale treparter er tværgående samarbejdsfora mellem kommuner, statslige myndigheder, landbrugs- og naturorganisationer, som har til opgave at planlægge og koordinere den lokale omlægningsindsats.

Hver lokal trepart består af følgende aktører:

- 1-2 repræsentanter fra hver kommune i oplandet
- 1-2 repræsentanter fra lokale landbrugsorganisationer
- 1-2 repræsentanter fra lokale naturorganisationer
- 1 repræsentant fra Naturstyrelsen

Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening er typisk repræsenteret med 2 repræsentanter hver.

Byrådet udpegede på sit møde den 28. januar 2026 Asger Romme Andersen som politisk repræsentant for Sønderborg Kommune i treparten Lillebælt-Jylland, men udpegede på daværende tidspunkt ikke en suppleant for valgperioden 1. januar 2026 til 31. december 2029.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Byrådet udpegede Susanne Blegvad Posselt (F) som suppleant.

Afbud Frederik Klakk

Punkt 6: 6. Godkendelse af Sønderborg Statsskole som nyt valgsted

26/1842

Sagsresumé

Sønderborg Kommune har modtaget en ansøgning fra Sønderborg Statsskole om at blive et nyt valgsted. Sønderborg Statsskole ønsker at bidrage til at øge den demokratiske deltagelse blandt unge i Sønderborg Kommune.

Sagen understøtter Byrådets vision om stærke byer og fællesskaber, samt det gode liv ved at skabe grundlag for den demokratiske dannelse og deltagelse blandt unge mennesker i kommunen. Herudover er det en vigtig opgave for kommunerne at bidrage til den demokratiske forståelse og deltagelse. Al forskning og data viser, at særligt de unge ml. 19-29 har særlig lav valgdeltagelse. Ved at flytte valgstedet til Sønderborg Statsskole sammenholdt med de tiltag, som skolen ønsker at iværksætte i forbindelse med valg, vil det samlet set bidrage til at skabe en bedre demokratiforståelse blandt de unge.

Byrådet har beslutningskompetencen omkring valgsteder jf. valglovens § 45. Stk. 2. Kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen samt for det fornødne antal stemmerum og stemmekasse. Samme formulering fremgår af Kommunal- og regionalvalgloven § 51 Stk. 2.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byrådet at godkende

- Sønderborg Statsskole som nyt valgsted
- at valgstedet på Kongevej 19, Sønderborg udgår som valgsted.

Sagsfremstilling

Sønderborg Statsskole har sendt en ansøgning til Sønderborg Kommune om at blive nyt valgsted. Flere undersøgelser viser at den demokratiske deltagelse har været faldende over en årrække fx ved folketingsvalget i 2026 hvor valgdeltagelsen på landsgennemsnittet var på 84 pct. hvilket er den laveste siden 1990. Ved kommunal- og regionsvalget i 2025 faldt stemmeprocenten med 0,3 pct. i Sønderborg Kommune i forhold til kommunal- og regionsvalget i 2021. Forskning viser at valgdeltagelsen generelt blandt unge mennesker er lavere end andre aldersgrupper. Disse tendenser udfordrer den demokratiske legitimitet, da valgdeltagelse er afgørende for et velfungerende demokrati. Sønderborg Statsskole har anmodet om at blive valgsted, for at bidrage til at imødegå denne udvikling. Byrådet indstilles derfor til at Sønderborg Statsskole bliver nyt valgsted, og at det nuværende valgsted på Kongevejen 19, Sønderborg udgår som valgsted. Sønderborg Statsskole ønsker at stille Festsalen til rådighed som valgsted.

Formålet med at benytte Festsalen på Sønderborg Statsskole som valgsted, er at styrke unges demokratiske deltagelse og dannelse, da det vil synliggøre demokratiet for skolens elever på en håndgribelig måde og skabe muligheder for en styrket aktiv demokratisk involvering. Det forventes desuden at bidrage til en øget valgdeltagelse blandt unge og fx rekruttering af valgtilforordnede blandt skolens elever over 18 år. Samspillet mellem skolens initiativer, og skolen som fungerende valgsted, kan eventuelt bidrage til flere fremtidige fælles initiativer med Sønderborg Kommune om at styrke de unges demokratiske deltagelse.

Sønderborg Statsskoles ansøgningen om at blive valgsted, er vedlagt som bilag ved denne sag.

Tilgængelighed og adgangsforhold

Tilgængeligheden samt adgangsforhold til Festsalen på Sønderborg Statsskole er afsøgt af forvaltningen. Det vurderes at der kan tages de nødvendige foranstaltninger for at sikre tilgængelighed i vidt muligt omfang jf. Indenrigs- og

Sundhedsministeriets retningslinjer for tilgængelighed i forbindelse med valghandling. På Sønderborg Statsskoles parkeringsplads er der én handicap p-plads, dette antal anbefales udvidet på valgdagen. Ved hovedindgangen er der en elevator for borgere i kørestol/borgere der er gangbesværet. Fra elevatoren er der adgang til festsalen, hvor valget afholdes, her er ikke forhindringer i form af trin/dørtrin.

Parkeringsforhold

Det vurderes, at parkeringsmulighederne omkring Statsskolen forbedres betydeligt uden for arbejdstiden og er nogenlunde tilsvarende i arbejdstiden ift. det nuværende valgsted på Kongevej 19, Sønderborg.

Ved Sønderborg Statsskole er der 54 parkeringspladser, heriblandt én handicapplads. Det er en handicapparkeringsplads færre end ved Kongevej 19, Sønderborg. For at imødegå dette, udvides antallet af handicapparkeringspladser ved midlertidig skiltning på parkeringsarealet ved Sønderborg Statsskole. Parkeringskapaciteten ved Sønderborg Statsskole kan forventes fuldt brugt i løbet af dagtimerne af Statsskolens ansatte og elever på hverdage. For at imødegå dette er skolen indstillet på, at parkeringsarealet friholdes for ansatte og elevers parkering på selve valgdagen. Det vil sige at parkeringsarealet ved skolen reserveres til parkering for de personer som skal afgive deres stemme på valgstedet.

Derudover er der mulighed for supplerende parkering på Ringriderpladsen. Der er ikke målt belægningsgrad på Ringriderpladsen. Der vil dog være mulighed for at øge antallet af parkeringspladser på Ringriderpladsen ifm. afholdelse af valg, således der forekommer yderligere parkeringspladser.

Ved det eksisterende valgsted på Kongevej 19, Sønderborg er der 69 parkeringspladser, heriblandt 2 handicappladser. Her er mange af parkeringspladserne dog forbeholdt/reserveret til bestemte trafikanter f.eks. hjemmeplejens tjenestebiler. Dertil er der planer for pladsen, som vil reducere antallet af offentlige parkeringspladser.

Vedrørende både Kongevej 19 og Sønderborg Statsskole vil det være muligt at parkere på Ahlmannsvej.

Økonomi

Med en ændring af valgsted forventes der ikke ændringer i økonomien i forbindelse med selve valgfaviklingen.

Der vil være administrative omkostninger for Sønderborg kommune for at opsætte yderligere parkering/skiltning i forbindelse med en midlertidig udvidelse af Ringriderpladsens parkeringskapacitet, dette forventes afholdt inden for egen ramme.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Udsat med henblik på uddybning i forhold til tilgængelighedsforholdene.

Bilag

Ansøgning om at blive valgsted.pdf

Punkt 7: 7. Godkendelse af anskaffelsessum til påbegyndelse af opførelse af 14 almene familieboliger på Mommarkvej 52a

24/28102

Sagsresumé

Sønderborg Kommune ved Tilsynet med almene boliger har modtaget ansøgning om godkendelse af anskaffelsessum til påbegyndelse af opførelse af 14 almene familieboliger på Mommarkvej 52a i Sønderborg, med tilhørende Skema B fra Sønderborg Andelsboligforening.

Byrådet godkendte den 26. februar 2025 ansøgning om tilsagn til støtte til opførelse af 14 almene familieboliger på Mommarkvej 52a, med tilhørende skema A, med en anskaffelsessum på 31,234 mio. kr. Byrådet godkendte samtidig, at forvaltningen godkender skema B og C, hvis dette ikke afviger med mere end 2 pct.

Sagen forelægges til Byrådets godkendelse, da det fremsendte skema B viser en anskaffelsessum på 32,708 mio. kr., eller 1,474 mio. kr. mere end ved skema A. Dette svarer til en overskridelse af anskaffelsessummen med 4,72 pct. Merudgift fra skema A til skema B skyldes indeksstigning i priserne.

Sagen understøtter Byrådets vision om levende byer, lokalsamfund og fællesskaber ved at sikre, at der tilvejebringes forskellige boligtyper. Sagen understøtter også Byrådets opbakning til målsætning om, at indbyggertallet skal vokse til 77.000, og at der skal bygges 2.500 nye boliger.

Derudover understøtter sagen indfrielse af politisk ønske om nybyggeri i Vollerup jf. Budgetaftalen 2024-2027.

Byrådet har beslutningskompetencen jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomi- og Strategiudvalget, at Byrådet godkender

- Skema B med følgende konsekvenser:
 - at der opføres 14 almene familieboliger på Mommarkvej 52a til en anskaffelsessum på 32,708 mio. kr., svarende til 3,271 mio. kr. som grundkapital der udgør 10 pct. af samlet anskaffelsessum
 - at forskellen på den nuværende bevilling på 3,123 mio. kr. og den nye bevilling på 3,271 mio. kr. svarende til 0,148 mio. kr. finansieres ved frigivelse af rådighedsbeløb for salg af jord og bygninger i 2026
 - at huslejen foreløbigt fastsættes til ca. 1.011 kr. pr. kvadratmeter årligt
 - at der ydes kommunal garanti for den del af realkreditlånet, som ligger over 60 pct. af den endelige belåning
 - at forvaltningen godkender Skema C, hvis dette ikke afviger mere end 2 pct.

Sagsfremstilling

Sønderborg Kommune ved Tilsynet med almene boliger har jf. vedlagte følgeskrivelse modtaget ansøgning om godkendelse af anskaffelsessum ved påbegyndelse til opførelse af 14 almene familieboliger på Mommarkvej 52a i Sønderborg, med tilhørende Skema B fra Salus Boligadministration på vegne af Sønderborg Andelsboligforening afdeling 76.

Ansøgning om tilsagn til støtte til opførelse af 14 almene familieboliger på Mommarkvej 52a, med tilhørende skema A, blev godkendt i Byrådet den 26. februar 2025 med en anskaffelsessum på 31,234 mio. kr. Byrådet godkendte samtidig, at forvaltningen godkender skema B og C, hvis dette ikke afviger med mere end 2 pct. Skema B forelægges til Byrådets godkendelse, da anskaffelsessummen er overskredet med 4,72 pct. Merudgift fra skema A til skema B skyldes indeksstigning i priserne.

Sagen understøtter indfrielse af politisk ønske om nybyggeri i Vollerup jf. Budgetaftalen 2024-2027 punkt 4,6, side 13.

Økonomi og finansiering

Den samlede anskaffelsessum ved byggeriets påbegyndelse er beregnet til 32,708 mio. kr.

Projektet finansieres som følger:

	Beløb i mio. kr.
Kreditforeningslån (88%)	28,783
Kommunal grundkapital (10%)	3,271
Beboerindskud (2%)	0,654
I alt	32,708

For almene familieboliger udgør det kommunale grundkapitalindskud 10 pct. af byggeriets anskaffelsessum. Den kommunale udgift ved opførelsen af boligerne er således svarende til 3,271 mio. kr.

Anskaffelsessummen er på 24.592 kr. pr. kvadratmeter boligareal. Projektet opfylder således de økonomiske betingelser jf. almenboliglovens § 115 med gældende maksimumssatser 2026 for opførelse af almene boliger.

For den del af realkreditlånet, som ligger over 60 pct. af markedsværdien skal kommunen jf. almenboliglovens § 127 yde garanti overfor realkreditinstituttet. Dog kan endelig størrelse af garantien først fastsættes, når den aktuelle kreditforening har vurderet markedsværdien af den opførte ejendom.

Husleje nye boliger

Huslejen for boligerne består af kapitaludgifter for afdrag og forrentning på realkreditlån, udgifter til drift og individuelle forbrugsudgifter i form af strøm, vand og varme. Forbrugsudgifterne betales af lejerne direkte til forsyningsselskaberne, og herunder redegøres derfor alene for kapitaludgifter og drift.

Den nye anskaffelsessum betyder, at den årlige leje pr. kvadratmeter ligger på ca. 1.011 kr. jf. Skema B. Dette svarer til en gennemsnitlig månedlig husleje på ca. 8.004 kr. Det er en stigning i den årlige husleje på ca. 31 kr. pr. kvadratmeter sammenlignet med skema A, hvilket svarer til en gennemsnitlig stigning i den månedlige husleje på 245 kr.

Det samlede beboerindskud på 0,654 mio. kr. fordeles ligeligt mellem alle boligerne med 46.725 kr. pr. bolig.

Byrådet godkender huslejens størrelse og fordeling jf. almenlejelovens § 9, stk. 5.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at hvis indstillingen godkendes, har det nedenstående bevillingsmæssige konsekvens

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

Politik område	Budget år 2026	Overslags år 1	Overslags år 2	Overslags år 3

Drift

Finansforskydninger	01	148

Finansiering via:

Drift andetsteds

Afsat rådighedsbeløb	05	-148

Låneoptagelse

Afdrag og renter af
nye lån

Kassebeholdning

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Godkendt.

Bilag

Følgeskrivelse

Afbud Frederik Klakk

Punkt 8: 8. Godkendelse af ansøgning om kommunegaranti for lån til etablering af varmepumpe og transmissionsledning

26/16737

Sagsresumé

Sønderborg Varme A/S har den 22. april 2026 ansøgt om kommunal garantistillelse for lån til finansiering af en ny varmepumpe samt transmissionsledning fra Adsbøl til Danish Crowns slagteri i Blans.

Projektforslaget er godkendt i Natur-, Klima- og Miljøudvalget d. 6. maj 2026.

Garantien har ingen konsekvenser for kommunens låneadgang.

Byrådet har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomi- og Strategiudvalget, at Byrådet godkender

- ansøgning om kommunegaranti på 196 mio. kr.
- stiftelsesprovision på 1,00 pct. samt løbende provision af lånet på 0,6 pct.

Sagsfremstilling

Sønderborg Varme A/S har den 22. april 2026 via mail anmodet om kommunal garantistillelse for et lån på 196 mio. kr. til finansiering af en ny varmepumpe samt transmissionsledning fra Adsbøl til Danish Crowns slagteri i Blans. Den forventede anlægsperiode er 2026-2028.

Sønderborg Varme ønsker afklaret, på hvilke betingelser Sønderborg Kommune kan stille en garanti for optagelse af lån i KommuneKredit, så dette kan indgå i selskabets vurdering om tilrettelæggelse af finansieringen.

Sønderborg Varme budgetterer med anlægsinvesteringer på i alt 196 mio. kr., fordelt med 116 mio. kr. til etablering af en varmepumpe og 80 mio. kr. til etablering af transmissionsledningen. På denne baggrund ansøger de om, at Sønderborg Kommune stiller garanti for et lån på 196 mio. kr., som ønskes optaget som en byggekredit i Kommunekredit. Optagelse af lånet forudsætter kommunal garantistillelse.

Kommunen har i henhold til lov om varmeforsyning §2d hjemmel til at stille den ansøgte garanti. En garantistillelse til ovennævnte formål udløser ikke krav om deponering, og påvirker dermed ikke kommunens låneadgang.

Natur-, Klima- og Miljøudvalget godkendte d. 6. maj 2026 projektforslaget for etablering af fjernvarme til slagteriet Danish Crown samt Blans by. Projektet vurderes samfundsøkonomisk fordelagtigt, idet det vurderes realistisk, at tilslutningsgraden vil stige fra de nuværende 67 pct., der har givet bindende tilmeldinger, til de nødvendige 77,5 pct. i løbet af en kortere årrække.

På baggrund af en individuel kreditvurdering af låntagers økonomi, rammevilkår m.v. har BDO fastsat en minimumssats for den løbende garantiprovisionsats til 0,55 pct. Hertil har forvaltningen fastsat et tillæg til minimumssatsen for at tage højde for de samlede risici for kommunen. Forvaltningen har fastsat tillægget til 0,05 pct.

Forvaltningen foreslår således en løbende provision af lånet på 0,6 pct. årligt samt stiftelsesprovision på 1 pct. af lånet.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet niveauet for garantiprovisioner følges løbende i forbindelse med årets bevillingsrevisioner.

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Godkendt.

Bilag

Oplæg til fastsættelse af garantiprovision - Sønderborg Varme

Afbud Frederik Klakk

Punkt 9: 9. Godkendelse af Borgerrådgiverfunktion

26/1478

Sagsresumé

Byrådet har i budget 2026-2029 afsat midler til at genindføre en borgerrådgiverfunktion. Med denne sag skal Byrådet tage endelig stilling til, hvilken organisatorisk model der ønskes: (1) en borgerrådgiverfunktion etableret efter kommunestyrelseslovens § 65 e, der er formelt uafhængig af forvaltningen og refererer til Byrådet, eller (2) en borgerrådgiver ansat som almindelig stilling under chefen for Byrådssekretariatet og Jura.

Uanset valg af model er borgerrådgiverens rolle ikke at fungere som partsrepræsentant for borgeren, men at bidrage til dialog og afklaring mellem borger og forvaltning samt at vejlede om indholdet af kommunens afgørelser og om borgerens videre muligheder, herunder relevante klageinstanser og fremgangsmåder.

Borgerrådgiverfunktionen kan enten oprettes med baggrund i Styrelsesloven § 65e, hvorefter der oprettes en funktion direkte under Byrådet, og som fungerer uafhængigt af den øvrige forvaltning.

Den kan også oprettes som en almindelig stilling, hvor den henhører under en konkret forvaltning. I denne model er der instruktionsbeføjelse som ved almindelige stillinger og Borgerrådgiverfunktionen har en større mulighed for at sparre omkring sager med relevante kollegaer og ledere.

Sagen understøtter Byrådets vision om et bedre liv, da Borgerrådgiverfunktionen har til formål at styrke dialogen mellem borger og kommune, bidrage til læring i organisationen og understøtte borgernes retssikkerhed gennem vejledning om kommunens sagsbehandling.

Sagen forelægges til Byrådets beslutning.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomi- og Strategiudvalget, at Byrådet godkender

1. at borgerrådgiverfunktionen etableres efter kommunestyrelseslovens § 65 e

eller

2. at borgerrådgiverfunktionen etableres som en almindelig ansættelse under chefen for Byrådssekretariatet og Jura.

Sagsfremstilling

Byrådet afsatte i budget 2026-2029 årligt 500.000 kr. til en borgerrådgiverfunktion. Sønderborg Kommune har tidligere i en årrække haft en borgerrådgiverfunktion, som blev nedlagt i forbindelse med budget 2024-2027. Byrådet skal med denne sag tage endelig stilling til, hvilken organisatorisk model der ønskes for den kommende borgerrådgiverfunktion, så rammerne for rekruttering og opgaveløsning kan fastlægges. Borgerrådgiveren vil blive ansat på 25 timer/ugentligt.

Formål, rolle og afgrænsning

Borgerrådgiverfunktionen har til formål at styrke dialogen mellem borger og kommune, bidrage til læring i organisationen og understøtte borgernes retssikkerhed gennem vejledning om kommunens sagsbehandling. Borgerrådgiveren fungerer ikke som partsrepræsentant for borgeren og fører ikke sager på borgerens vegne. Borgerrådgiveren kan således ikke ændre en afgørelse, men skal derimod:

- medvirke til afklaring og mægling mellem borger og forvaltning, herunder hjælpe med at skabe forståelse for hinandens positioner
- forklare borgeren indholdet af kommunens afgørelser, herunder hvad der er lagt til grund, og hvilke muligheder borgeren har for at komme videre i sagen
- vejlede om klagemuligheder, frister og relevante klageinstanser samt om, hvor i kommunen borgeren kan henvende sig
- lave anbefalinger til forvaltningerne på baggrund af den viden, som borgerrådgiveren tilegner sig via sin opgavevaretagelse.

En kommune kan oprette en formel borgerrådgiverfunktion efter reglerne i Kommunestyrelsesloven § 65e. Denne bestemmelse giver Byrådet mulighed for at etablere en borgerrådgiverfunktion, som skal være uafhængig af den kommunale forvaltning. Det er en forudsætning, at borgerrådgiverfunktionen ikke henhører under de stående udvalgs eller økonomiudvalgets umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender. Byrådet skal fastsætte en overordnet beskrivelse af borgerrådgiverfunktionens opgaver i kommunens styrelsesvedtægt.

Model 1: Borgerrådgiverfunktion efter kommunestyrelseslovens § 65 e

Organisering og uafhængighed

En central ramme for borgerrådgiverfunktionen efter § 65 e er dens formelle uafhængighed af den kommunale forvaltning. Borgerrådgiveren skal referere til Byrådet og må ikke henhøre under de stående udvalgs eller Økonomiudvalgets umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender. Byrådet skal fastsætte en overordnet beskrivelse af borgerrådgiverfunktionens opgaver i kommunens styrelsesvedtægt. Oprettelsen efter denne model kræver dermed en ændring af den nuværende styrelsesvedtægt. Ændring af styrelsesvedtægt kræver 2 behandlinger af Byrådet med mindst 6 dages varsel.

Opgaver

Inden for rammerne af § 65 e kan borgerrådgiverens opgaver tilrettelægges, så de både understøtter borgernes adgang til vejledning og bidrager til forbedringer i kommunens administration. Opgaverne kan bl.a. omfatte:

- Modtage henvendelser fra borgere og bistå med afklaring og dialog med forvaltningen (mægling/konfliktforebyggelse).
- vejlede borgere om indholdet af kommunens afgørelser, herunder klagevejledning, frister og relevante klageinstanser, samt om hvor i kommunen borgeren kan gå videre med sagen.
- Foretage generelle undersøgelser, stikprøver eller gennemgang af bestemte sagskategorier med fokus på god forvaltningsskik og retssikkerhed samt udarbejde en årlig rapport til Byrådet med anbefalinger til forbedringer.

Kompetence og begrænsninger

Borgerrådgiveren træffer ikke afgørelser i borgernes sager og kan ikke ændre eller tilsidesætte afgørelser, der er truffet inden for et udvalgsområde. Funktionen kan heller ikke gribe ind i den kommunale opgavevaretagelse som led i tilsynet, fx ved at ændre en afgørelse. Borgerrådgiveren fungerer ikke som partsrepræsentant for borgeren, men kan vejlede om klagemuligheder og hjælpe borgeren med at forstå og anvende de formelle muligheder, herunder at henvise til rette myndighed eller videregive henvendelsen til relevant forvaltning, når dette er hensigtsmæssigt.

Borgerrådgiverfunktionens opgaver kan inden for de angivne rammer falde i de to dele, der fremgår af bestemmelsen. Den ene del er rådgivning og vejledning af borgere, der henvender sig til kommunen, herunder at hjælpe borgere videre i klagesystemet. Den anden del er tilsyn med, at kommunens øvrige administration varetager deres opgaver i

overensstemmelse med lovgivningen, god forvaltningsskik, de af Byrådet og udvalgene fastsatte retningslinjer og i øvrigt på en hensigtsmæssig måde. Det er i forlængelse heraf naturligt, at borgerråd giverfunktionen afreporterer herom til Byrådet og fremkommer med forslag og indstillinger om de skridt, som borgerråd giverfunktionens konstateringer, måtte give anledning til. Dette kan f.eks. være ændringer i tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen eller lignende. Borgerråd giveren kan ligeledes som led i sit tilsyn vejlede kommunens forvaltning.

Det er Byrådet, der fastsætter det nærmere indhold i Borgerråd giverens opgaver indenfor ovennævnte rammer.

Kvalifikationer

Borgerråd giveren skal have en fagligt relevant uddannelse, der understøtter evnen til at værne om borgernes retssikkerhed. Typisk vil dette være en uddannelse som jurist eller socialrådgiver.

Ansættelse og afskedigelse

Byrådet har ansvaret for ansættelse og afskedigelse af borgerråd giveren. Denne beslutning kan ikke delegeres til andre inden for kommunen. Den daglige ledelse af borgerråd giveren kan godt delegeres til en direktør eller chef, men vedkommende vil ikke have instruktionsbeføjelse i forhold til borgerråd giveren for så vidt angår sagernes indhold mv.

Model 2: Borgerråd giver ansat under chefen for Byrådssekretariatet og Jura

Som alternativ til en § 65 e-model kan Byrådet vælge at oprette borgerråd giverfunktionen som en almindelig ansættelse placeret under Chefen for Byrådssekretariatet og Jura. I denne model er borgerråd giveren organisatorisk forankret i en enhed i forvaltningen, og stillingen vil være underlagt ledelses- og instruktionsbeføjelse på linje med øvrige medarbejdere. Det kan give en mere fleksibel prioritering af opgaver og mulighed for løbende faglig sparring med relevante kollegaer og ledelse.

Opgaver, rolle og afreportering

I model 2 kan Byrådet fastlægge en opgavebeskrivelse, der i indhold svarer til de rammer, der er beskrevet under model 1, herunder mægling, forklaring af afgørelser og vejledning om klageveje. Borgerråd giveren fungerer heller ikke i denne model som partsrepræsentant, men som neutral tovholder mellem borger og forvaltning. Afreportering kan tilrettelægges administrativt (fx løbende status) og/eller politisk (fx årlig orientering til Byrådet), afhængigt af Byrådets beslutning.

Byrådet skal på baggrund af ovenstående træffe beslutning om, hvilken model der ønskes for den kommende borgerråd giverfunktion. De væsentligste forskelle mellem modellerne er, at § 65 e-modellen etablerer en formelt uafhængig funktion med reference til Byrådet og med krav om overordnet opgavebeskrivelse i styrelsesvedtægten, mens model 2 etablerer en borgerråd giver som almindelig ansættelse under chefen for Byrådssekretariatet og Jura med almindelig ledelses- og instruktionsbeføjelse. Uanset model fastlægges opgaverne med udgangspunkt i vejledning, mægling og understøttelse af borgernes videre muligheder i klagesystemet.

Forvaltningen anbefaler model 2, da det vurderes, at dette vil være en smidigere løsning, og at hensynet til at funktionen kan agere neutralt og uafhængigt i forhold til de øvrige forvaltninger kan varetages i denne model.

På baggrund af Byrådets beslutning om den organisatoriske model for borgerråd giveren vil Forvaltningen udarbejde stillingsopslag og igangsætte en rekrutteringsproces. Med det afsatte budget på 500.000kr/årligt svarer det til en 25 timers stilling. Dette forudsætter dog, at den ikke lovpligtige whistleblowerordning nedlægges, da der på nuværende tidspunkt anvendes ca. 3 timer ugentligt på administrations af opgaven. Dette forventes i stedet anvendt på bistand til Borgerråd giveren i form af sparring, sagsunderstøttelse mv. Såfremt whistleblowerordningen ikke nedlægges, vil ressourcer til denne opgave skulle finansieres via de afsatte midler. Vedkommende kandidat vil skulle kunne arbejde

selvstændigt og have et grundigt kendskab til den kommunale opbygning og kompetenceområde. Det er vigtigt, at vedkommende kan skabe tillid både i forhold til borgerne, men også i forhold til forvaltningerne, og have gennemslagskraft i forhold til de anbefalinger, der kommer fra borgerrådgiveren.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Økonomi- og Strategiudvalget anbefaler løsningsforslag 2 med den tilføjelse, at Borgerrådgiverfunktionen skal optræde uafhængig af den kommunale forvaltning. Det er afgørende, at Borgerrådgiveren frit kan vejlede og rådgive borgerne, men samtidig være i gensidig dialog med kommunens forvaltning om at forbedre og udvikle arbejdsgangene. Samtidig skal det sikres i stillingen, at Borgerrådgiveren altid kan henvende sig direkte til Byrådet, såfremt funktionen oplever, at der ikke er tilstrækkelig lydhørhed i forvaltningen. Funktionen evalueres efter 2 års virke.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Økonomi- og Strategiudvalgets indstilling blev godkendt.

Bilag

Funktionsbeskrivelse for Borgerrådgiver funktionen - forelagt ØSU den 20. maj 2026

Afbud Frederik Klakk

Punkt 10: 10. Godkendelse af nedlæggelse af Whistleblowerordningen for borgere

26/1503

Sagsresumé

Byrådet oprettede i december 2021 en whistleblowerordning for borgere, hvor de havde mulighed for at indberette forskellige forhold, begået af Sønderborg Kommune eller ansatte. Det var hensigten, at ordningen skulle have samme anvendelsesområde, som den lovpligtige ordning, der blev indført samtidig, hvor ansatte og leverandører kunne indberette lovstridige forhold. Ordningen har igennem årene haft faldene antal indberetninger, og kun de færreste indberetninger falder indenfor ordningens anvendelsesområde.

Forvaltningen foreslår på den baggrund, at ordningen nedlægges samtidig med, at der oprettes en Borgerrådgiver funktion.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomi- og Strategiudvalget, at Byrådet godkender

- at nedlægge whistleblowerordningen for borgere, når der oprettes en Borgerrådgiverfunktion.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 27. oktober 2021, at der skulle oprettes en whistleblower-ordning for borgere, der så vidt muligt skulle følge retningslinjerne for den lovpligtige ordning for ansatte. Ordningen trådte i kraft 17. december 2021.

Ordningen kan behandle følgende:

- Forhold, hvis afdækning er i offentlighedens interesse og som har en reel samfundsinteresse
- Strafbare forhold, fx brud på tavshedspligt, misbrug af økonomiske midler, tyveri, svig, bedrageri, bestikkelse eller underslæb
- Grove eller gentagne overtrædelser af anden lovgivning, fx magtanvendelse, forvaltningsretten eller sektorlovgivningen
- Grove eller gentagne overtrædelser af forvaltningsretlige principper, fx officialmaksimen, krav om saglighed, proportionalitetsprincippet eller magtfordrejning
- Seksuel chikane eller grove personrelaterede konflikter på arbejdspladsen
- Grove eller gentagne overtrædelser af interne retningslinjer, fx tjenesterejser og modtagelse af gaver

Det er et krav, at der er tale om forhold begået af kommunen eller dens ansatte. Alle borgere har adgang via hjemmesiden til at foretage en indberetning. Indberetningen sker via et system, hvor det er sikret, at man kan foretage en anonym indberetning, hvis det ønskes. Det var oprindeligt Forvaltningens vurdering, at der årligt ville indkomme ca. 25 anmeldelser, hvoraf kun 2-5 ville falde indenfor ordningen. Det har efterfølgende vist sig, at der i 2022 var 20 anmeldelser, i 2023 var der 14, mens der i 2024 og 2025 var henholdsvis 14 og 7. Af de 7 sager, som blev indberettet i 2025, omhandlede de 3 samme forhold. Forholdet er samtidig indberettet i den lovpligtige ordning for ansatte, og behandles der. Da der er foretaget anonym indberetning, er det uvist om det er samme person, der har foretaget indberetningen eller om der er tale om en koordineret indberetning. De øvrige sager omhandlede anmeldelse af socialt bedrageri, ulovlig udlejning foretaget af privat part samt en tabt seddel indeholdende 3 cpr-numre. Det kunne efter det oplyste ikke fastlægges at der var tale om et forhold begået af en ansat ved Sønderborg Kommune.

Ordningen blev i starten i høj grad brugt af borgerne som en ekstra klageadgang. Der var således en række henvendelser der omhandlede klager over afgørelser, som var behandlet både af kommunen, men typisk også af en klageinstans. Disse henvendelser faldt udenfor ordningen. En del af disse henvendelser havde karakter af chikane og i sammenhold med bl.a. offentlige tilkendegivelser på sociale medier fra borgere, hvor medarbejdere er blevet nævnt ved navn, har det beklageligvis medført både sygefravær og afskedigelse som følge heraf.

I 2024 og 2025 har de fleste henvendelser også faldet udenfor ordningen. Der har været en række henvendelser vedrørende anklager om socialt bedrageri, manglende overholdelse af lokalplaner og tilladelser mv. Fælles har været, at de alle har omhandlet forhold begået af andre borgere, og dermed har de ikke kunne behandles af whistleblowerordningen. De er i stedet sendt til rette afdeling, der har undersøgt forholdene nærmere. En stor udfordring ved ordningen er, at det ofte er sparsomt med oplysninger eller baseret på rygter. Da man har mulighed for at foretage anonym indberetning, kan det være en udfordring at få yderligere oplysninger. Man kan via systemet korrespondere med anmelder, men det kræver at anmelder efterfølgende igen logger ind og ser og svarer på vores beskeder.

Det er Forvaltningens opfattelse, at ordningen ikke har fungeret efter hensigten, og at de anmeldelser, der indberettes enten ikke har tilstrækkeligt indhold til at de kan undersøges eller ikke er relevante, og at de indberetninger, der har relevans, fx anmeldelse af socialt bedrageri vil kunne indberettes på anden vis, fx via kommunens hovedpostkasse. Forvaltningen foreslår derfor, at ordningen nedlægges. Dette skal ses i sammenhæng med, at Byrådet har besluttet at oprette en Borgerrådgiver funktion. Borgernes mulighed for at rette henvendelse til Kommunen vil derfor blive udvidet og det vil her være muligt at have en mere dybdegående dialog omkring forskellige forhold og også kunne forklare borgerne de konkrete sammenhænge i forhold, som de er uforstående overfor.

Det vurderes, at der gennemsnitligt anvendes 30-60 min på henvendelser, der umiddelbart kan afvises og eventuelt videresendes til relevant afdeling. Denne opgave udføres af Chefen for Byrådssekretariatet og Jura. For øvrige sager, som skal undersøges nærmere før en vurdering kan foretages, er det typisk nødvendigt at indhente oplysninger fra den relevante Forvaltning. Her anvendes der typisk 5-10 timer pr. sag. Denne opgave udføres typisk af den relevante chef/leder for området samt eventuelt med hjælp af konkrete medarbejdere med kendskab til sagen.

Der vil ved nedlæggelsen af ordningen ikke være en økonomisk systembesparelse. Det skyldes, at systemet samtidig anvendes til den lovpligtige ordning, og vil derfor ikke kunne undværes. Der betales ikke særskilt for denne ordning. Det vurderes heller ikke at medføre personalemæssige besparelser, da disse vurderes at skulle anvendes ved oprettelsen af en Borgerrådgiver, hvor det forventes, at der vil være tilsvarende henvendelser, som skal undersøges nærmere.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 18-02-2026

Udsættes til næste møde.

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 18-03-2026

Udsættes indtil beslutningen om Borgerrådgiver er taget.

Fraværende:

Frederik Klakk

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Godkendt.

Afbud Frederik Klakk

Punkt 11: 11. Godkendelse af etablering af Landdistriktsudvalg - § 17 stk. 4 udvalg

26/16393

Sagsresumé

I forlængelse af Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgets behandling af punktet den 3. marts og dialogen med tidligere landdistriktsrepræsentanter den 7. april 2026 skal udvalget tage stilling til sammensætning, vedtægter, og mødehyppighed. Udvalget skal ligeledes indstille fem udvalgsmedlemmer til at repræsentere Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur i det kommende Landdistriktsudvalg.

I konstitueringsaftalen for perioden 2026–2029 er der politisk enighed om at styrke sammenhængskraften på tværs af landdistrikter, mellemstore byer og Sønderborg by. Som led heri ønskes Landdistriktsudvalget videreført som et §17 stk. 4-udvalg og fremadrettet forankret under Udvalget for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur.

Med afsæt i dialogen med de tidligere landdistriktsrepræsentanter og den efterfølgende drøftelse i Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur indstilles der til, at Sønderborg kommune etablerer et § 17 stk. 4 udvalg, Landdistriktsudvalget.

Udvalget sammensættes af fem repræsentanter fra Udvalget for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur og syv landdistriktsrepræsentanter fra kommunens landsbylaug. Landsbyrepræsentanterne udpeges af de syv landdistriktszoner, således, at alle landsbylaug i kommunen er repræsenteret.

Formandsposten besættes af formanden for Udvalget for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur. Næstformandsposten besættes af en landdistriktsrepræsentant.

Udvalgets opgaver fremgår af vedtægterne og der afholdes seks årlige møder.

Sagen forelægges til Byrådets beslutning.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, at Byrådet godkender

- vedtægter, sammensætning og mødehyppighed for Landdistriktsudvalget som et §17 stk. 4-udvalg.
- udpegning af de fem repræsentanter fra Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, som skal repræsentere byrådet i Landdistriktsudvalget.

Sagsfremstilling

I forbindelse med konstitueringen af det nye Byråd er det besluttet at bevare Landdistriktsudvalget som et §17 stk. 4-udvalg. Udvalget forankres under Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget for at styrke samarbejde, synergier og sikre tættere samarbejde, videns udveksling og sammenhæng i indsatserne.

På baggrund af drøftelser i Udvalget for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur og dialogen med de tidligere landdistriktsrepræsentanter i det tidligere Udvalg for Bæredygtighed og Landdistrikter har forvaltningen udarbejdet oplæg til sammensætning, mødehyppighed og vedtægter.

Udvalget sammensættes af fem repræsentanter fra Udvalget for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur og syv landdistriktsrepræsentanter fra kommunens landsbylaug. Landsbyrepræsentanterne udpeges af de syv landdistriktszoner, således, at alle landsbylaug i kommunen er repræsenteret.

Udvalget indstiller de fem politiske repræsentanter fra Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, der skal repræsentere byrådet i Landdistriktsudvalget. Derudover indstilles til Byrådets godkendelse af vedtægter, og mødehyppighed.

Formandsposten besættes af formanden for Udvalget for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastruktur. Næstformandsposten besættes af en landdistriktsrepræsentant.

Udvalget afholder seks årlige møder.

Udvalgets opgaver fremgår af vedtægterne og vil i hovedtræk varetage følgende opgaver i den denne byrådsperiode (2026–2029):

- Styrkelse af nærdemokrati og borgerinddragelse
- Koordinere arbejdet med de lokale udviklingsplaner
- Bidrage til øgede bosætningsmuligheder i landdistrikterne
- Dialog med stående udvalg og landsbylaug
- Fordeling af midler til landdistrikterne efter politisk fastlagte retningslinjer
- Videndeling og samarbejde på tværs af landsbyer
- Varetage landdistriktskoordinatorrollen
- Arbejde for en enkel sagsgang og sagsbehandling i forhold til udvikling af landdistrikterne

Der er aktuelt 38 landsbylaug i kommunen. Alle laug arbejder med lokale udviklingsplaner (LUP/BLUP), som fungerer som omdrejningspunkt for samarbejdet mellem landsbylaug og Kommunen.

Landdistriktsudvalget understøtter Byrådets vision om landdistrikter og landsbyer som levende og eftertragtede bo-miljøer med en lokal forankring og identitet.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 05-05-2026

Godkendt, med den bemærkning at vedtægterne tilpasses med følgende ændringer: - Der afholdes 5 møder årligt, første møde i august. - der planlægges med 2 suppleanter fra Bæredygtighed-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget. Følgende Bæredygtighed-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgs repræsentanter udpeges til Landdistriktsudvalget: Kirsten Helene Bachmann (formand), Tage Petersen, Tobias Brus Mikkelsen, Kristian Beuschau og Claus Damm Johansen. Følgende er suppleanter: 1. suppleant Ganes Shanmugaratnam og 2. suppleant Rune Dorhmann.

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgets anbefaling indstilles.

Supplerende sagsfremstilling til Byrådet den 27-05-2026

Byrådet besluttede på udvalgsmødet den 28. januar 2026 fordelingen af den resterende pulje af de 315 pct af borgmestervederlaget, som blev fordelt til udvalgsvederlag for de nedsatte udvalg. Da §17 stk. 4. udvalget i nærværende sag ikke var nedsat på daværende tidspunkt, er der derfor ikke afsat midler til honorering heraf. Hvis Byrådet ønsker honorering heraf skal de øvrige fastsatte vederlag ændres.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Økonomi- og Strategiudvalgets indstilling blev godkendt.

Bilag

Historiske vedtægter fra tidligere byrådsperiode

Vedtægter Landdistriktsudvalget - 2026-20029

Afbud Frederik Klakk

Punkt 12: 12. Godkendelse af erstatningsaftaler for arealerhvervelse til cykelstien Avnbøl-Adsbøl

25/16301

Sagsresumé

I denne sag anmodes Byrådet om at godkende de frivillige aftaler om erstatning for arealerhvervelse m.m., som er indgået med lodsejere på strækningen mellem Avnbøl og Adsbøl.

Byrådet udtrykte den 29. oktober 2025 villighed til at ekspropriere de nødvendige arealer til cykelstien. De frivillige aftaler er derfor indgået på ekspropriationslignende vilkår, og det fremgår af aftalerne, at de er indgået under forudsætning af Byrådets godkendelse.

Aftalerne er vedlagt i et samlet lukket bilag.

Sagen understøtter Byrådets vision om levende byer, lokalsamfund og fællesskaber, da stien bidrager til en sammenhængende infrastruktur mellem lokalsamfund. Sagen understøtter også visionen om turistfremme, da cykelstinet gøres sammenhængende og attraktivt for cykelturister.

Endelig beslutning om godkendelse af erstatningsaftalerne træffes af Byrådet, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget, at Byrådet godkender

- de frivillige aftaler på ekspropriationslignende vilkår.

Sagsfremstilling

På strækningen mellem Adsbøl og Avnbøl anlægger Sønderborg Kommune en dobbeltrettet cykelsti, i samarbejde med Sønderborg Varme, som samtidig nedgraver en transmissionsledning til forsyning af bl.a. Avnbøl, Ullerup og slagteriet i Blans.

Kommunen har fået tilsagn om tilskud på ca. 4,3 mio. kr. til projektet fra Vejdirektoratets cykelstipulje. Byrådet afsatte ved budgetforhandlingerne 2026-2029 5 mio. kr. til første fase af cykelstien. Den samlede udgift til cykelstien estimeres til 16 mio. kr.

Erhvervelsen af de nødvendige rettigheder og arealer til cykelsti og fjernvarmeledning er sket i et parløb mellem kommune og varmeselskabet. Kombinationen af cykelstianlæg og nedgravning af ledninger giver forskellige fordele, bl.a. at ledningen kan placeres på gæstevilkår i cykelstiarealet, at opgravning af Truenbrovej mindskes, samt at entreprisen kan udføres i fællesskab af samme entreprenør.

Der er dog ikke 100% sammenfald mellem traceet for hhv. fjernvarmeledningen og cykelstien, så mindre dele af cykelstien skal anlægges efter separat udbud fra kommunen.

Da der er et stort tidsmæssigt pres på færdiggørelse af transmissionsledningen og levering af fjernvarme til kunderne, har det været nødvendigt for det samlede projekt, at aftaler om arealerhvervelse og rettigheder har kunnet indgås uden en efterfølgende tidskrævende proces om fastlæggelse af erstatningsstørrelser (taksation).

Det samlede erstatningsbeløb for arealerhvervelse og div. gener udgør godt 0,5 mio. kr., og er karakteriseret af, at en relativt stor andel af erstatningen dækker formindsket udbytte som følge af sprøjtefrie bræmmer langs cykelstien.

Hvor lodsejerne hidtil har kunnet bruge Truenbrovejs brede rabatarealer som ”gratis” sprøjtefri bræmme mod færdselsarealet, så indskrænkes denne mulighed ved en cykelsti, som kun har ca. 1 meters rabat mellem dyrket mark og færdselsarealet.

Ved forhandlingerne om erstatning har lodsejerne haft meget fokus på, at de arealer som eksproprieres midlertidigt til arbejdsareal, bliver afleveret tilbage i god stand og uden komprimeringsskader. Derfor er det aftalt, at der efter udførelse af anlægsarbejdet laves en vurdering af behovet for grubning eller lignende, hvilket kommune og fjernvarmeselskab i givet fald må betale for.

Den fælles entreprise for cykelsti og fjernvarmeledning har været i udbud, og der er fundet en entreprenør til opgaven. Anlægsarbejdet er igangsat. Kommunen er i gang med at udbyde den resterende del af strækningen ved rundkørslerne og tunnelen ved motorvejen, idet cykelstien her forløber i sit eget trace uden fjernvarmeledning under.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet finansiering af ekspropriation kan afholdes indenfor anlægsrammen til etablering af cykelstien.

Beslutning Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget den 05-05-2026

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Godkendt.

Afbud Frederik Klakk

Punkt 13: 13. Godkendelse af omprioritering af midler til talentsatsning

26/15973

Sagsresumé

I budgetaftalen 2025-2028 blev der afsat 1.000.000 kr. årligt med henblik på opbygning af elitekvindefodbold i Sønderborg/Sønderjylland. På den baggrund har der været igangsat en proces med involvering af en række aktører, og der er i februar 2026 oprettet en ny forening Team Sønderjylland (TSQ), der skal fungere som en overbygning for pigefodbold fra U13-U19.

Drøftelser i forvaltningen samt dialogen med relevante interessenter har dog samtidig peget på, at en egentlig elitesatsning i kvindefodbold på nuværende tidspunkt ikke vurderes realistisk. Derimod er der blandt aktørerne enighed om, at man ønsker at arbejde videre med en styrket talentudvikling på tværs af idrætsgrene i Sønderborg Kommune.

Byrådet skal derfor tage stilling til, om de afsatte midler i budgetaftalen til opbygning af elitekvindefodbold kan omprioriteres til en samlet ramme for en generel talentsatsning i Sønderborg Kommune. Omprioriteringen skal understøtte en langsigtet og bæredygtig talentudvikling med fokus på en overordnet ramme for talentsatsning, hvor der kan indgå samarbejde med relevante aktører, herunder TSQ, FC Sønderborg, Sønderborg Talent Akademi (STA), Sønderjyske Håndbold med flere.

Sagen forelægges til Byrådets beslutning.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Idræt- og Fritidsudvalget, at Byrådet godkender

- at midlerne afsat i budgetaftalen 2025-2028 til opbygning af elitekvindefodbold omprioriteres til at styrke den samlede talentsatsning i Sønderborg Kommune.

Sagsfremstilling

I forbindelse med budgetaftalen 2025-2028 blev der afsat 1.000.000 kr. årligt til opbygning af elitekvindefodbold i Sønderborg/Sønderjylland. Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab fik til opgave at arbejde videre med projektet og udvikle indsatsen på længere sigt.

Med afsæt i budgetaftalen er der igangsat en proces med involvering af en række centrale aktører. Processen har haft to spor. Dels er der blevet arbejdet med at styrke ungdomsarbejdet for kvindefodbold i Sønderjylland i form af en overbygning for pigefodbold U13-U19 og dels en afdækning af perspektiverne for en egentlig elitesatsning.

I sporet, der har omhandlet en egentlig elitesatsning for kvindefodbold, er det blevet klart i dialogen med centrale interessenter, at en egentlig elitesatsning i kvindefodbold på nuværende tidspunkt ikke vurderes realistisk. Der peges særligt på manglende opbakning, et utilstrækkeligt finansieringsgrundlag og fraværet af tidssvarende faciliteter. Hertil kommer, at en elitesatsning i kvindefodbold kan konkurrere med eksisterende satsninger i kommunen om de samme sponsor- og finansieringskilder.

I det andet spor er det lykkedes for en initiativgruppe at etablere en overbygning for pigefodbold i form af en ny forening kaldet Team Sønderjylland Q (TSQ). TSQ er et tilbud for piger fra U13-U19, hvor der arbejdes med målrettet med kvalificeret træning, talentudvikling, trivsel og sammenhæng til uddannelse, hvilket styrker grundlaget for et mere stabilt og forpligtende samarbejde om talentudvikling inden for pigefodbolden. Udvalget for Kultur, Idræt og Medborgerskab

godkendte den 13. august 2025 at afsætte 500.000 kr. til at understøtte oprettelsen og igangsættelsen af arbejdet i TSQ. Der er ikke afsat midler til TSQ fra 2026 og frem.

Parallelt med de to spor omkring talent- og elitefodbold for kvinder er der blevet gennemført en ekstern analyse af Sønderjyllands Talentakademi (STA). Analysen peger på at STA skaber faglig og strategisk værdi som bindeled mellem skole, foreninger, klubber og regionale aktører, og det er lykkedes at skabe succes med opbygning af talentklasser på Alssund-Skolen. Analysen påpeger dog også, at den nuværende konstruktion har en strukturel, økonomisk udfordring og ikke er bæredygtig. Samtidig er der ikke en klar tydelighed omkring akademiets organisatoriske forankring, hvilket skaber uklarhed om forventninger, opgaver og den langsigtede retning for talentarbejdet i kommunen.

Ovenstående peger på et behov for en mere langsigtet og bæredygtig talentudvikling, hvor støtte- og puljeordninger tænkes ind i en ramme for en mere overordnet og samlet talentsatsning på tværs af sponsorer, fonde, TSQ, FC Sønderborg, Sønderborg Talent Akademi (STA), Sønderjyske Håndbold med flere.

Indledende drøftelser med de eksterne interessenter peger på, at der kan samles bred opbakning til at igangsætte en proces for etablering af en overordnet, bæredygtig talentsatsning. Derfor foreslås det at samle en gruppe med relevante aktører, politisk repræsentation af borgmester og formandskabet for Idræt- og Fritidsudvalget samt forvaltningen og Direktionen, der kan arbejde videre med opgaven. Processen skal afdække mulighederne i Sønderborg Kommune med inspiration fra andre kommuner og talentakademier.

Byrådet skal derfor tage stilling til, om de resterende midler, der er afsat i budgetaftalen til opbygning af elitekvindefodbold kan omprioriteres til at sikre den fortsatte drift af de igangsatte talentudviklingsinitiativer og udarbejdelse af en samlet, bæredygtig talentsatsning. Byrådet har beslutningskompetencen vedrørende omprioriteringen af midlerne, idet de er afsat i forbindelse med budgetaftalen.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser, idet finansieringen afholdes inden for den eksisterende budgetramme.

Beslutning Idræt- og Fritidsudvalget den 06-05-2026

Udvalget anbefaler indstillingen.

Fraværende:

Preben Storm

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Idræt- og Fritidsudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Godkendt.

Afbud Frederik Klakk

Punkt 14: 14. Godkendelse af kommissorium og politisk styregruppe til DGI Landsstævne 2029

26/16356

Sagsresumé

Byrådet godkendte den 18. december 2024 værtskabet for DGI Landsstævne 2029, herunder den overordnede økonomiske ramme. Finansieringen af Landsstævnet blev godkendt i Økonomiudvalget den 14. maj 2025 og efterfølgende endeligt godkendt i Byrådet den 21. maj 2025. Det blev i den forbindelse besluttet, at Sønderborg Kommune skal forvente en samlet omkostning på 37,7 mio. kr.

I forbindelse med DGI Landsstævne 2029 er der udarbejdet et forslag til et overordnet kommissorium. Kommissoriet har fokus på nedsættelse af en politisk styregruppe. I henhold til styrelsesvedtægterne er eventen politisk forankret i Idræt- og Fritidsudvalget, og der nedsættes en politisk styregruppe med repræsentanter fra de involverede udvalg. Borgmesteren foreslås som formand for styregruppen, som betjenes administrativt af direktøren for Erhverv, Arbejdsmarked og Kultur.

Sagen forelægges til Byrådets beslutning.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Idræt- og Fritidsudvalget, at Byrådet godkender

- kommissorium for DGI Landsstævne 2029.

Sagsfremstilling

Byrådet godkendte den 18. december 2024 værtskabet for DGI Landsstævne 2029, herunder også den overordnede økonomiske ramme. Den 19. december blev det på et fælles pressemøde mellem DGI og Sønderborg Kommune offentliggjort, at Sønderborg Kommune havde fået værtskabet for DGI Landsstævne 2029.

Finansieringsforslag til Landsstævnet blev godkendt i Økonomiudvalget den 14. maj 2025, og herefter endelig godkendt i Byrådet den 21. maj 2025. Heraf fremgik det, at Sønderborg Kommune skal forvente en samlet omkostning på 37,7 mio. kr. Nedenstående tabel viser den forventede fordeling af midler frem mod 2029 – økonomien er angivet i 2024 pris- og lønniveau.

Årstal	2025	2026	2027	2028	2029	I alt
Værtskommunebidrag i mio. kr.		0,5	1,6	3,3	21,7	27,1
Internt ressourcetræk i mio. kr. (antal årsværk er angivet i parentes)	0,1 (0,1)	0,1 (0,1)	1,5 (2,0)	3,9 (5,6)	5,0 (7,1)	10,6 (14,8)
I alt i mio. kr.	0,1	0,6	3,1	7,2	26,7	37,7

Det er i ovenstående forudsat, at der herudover kan indhentes et større bidrag fra fonde og sponsorater. DGI er ansvarlig for nationale fonde, mens værtskommunen varetager de lokale fonde og sponsorater. Som følge af beslutning om fremrykket ansættelse af Projektleder er der i forbindelse med 1. bevillingsrevision 2026 tilført 700.000 kr. i 2026 og 500.000 kr. i 2027.

I forbindelse med DGI Landsstævne 2029 er der udarbejdet et forslag til et overordnet kommissorium med fokus på nedsættelsen af en politisk styregruppe i Sønderborg Kommune. I henhold til styrelsesvedtægterne er eventen politisk forankret i Idræt- og Fritidsudvalget, og det foreslås, at der nedsættes en politisk styregruppe med repræsentanter fra de involverede fagudvalg. Det foreslås desuden, at Borgmesteren er formand for styregruppen, og formanden for Idræt- og Fritidsudvalget er næstformand. Styregruppen betjenes administrativt af direktøren for Erhverv, Arbejdsmarked og Kultur.

Forvaltningen foreslår, at der nedsættes en politisk styregruppe med repræsentanter fra de stående fagudvalg:

- Borgmesteren (formand)
- Formand for Idræt- og Fritidsudvalget (Næstformand)
- Næstformand for Idræt- og Fritidsudvalget
- Formand for Byudvikling-, Landdistrikter- og Infrastrukturudvalget
- Formand for Børn-, Skole- og Familieudvalget
- Formand for Erhverv- og Arbejdsmarkedsudvalget
- Formand for Kultur-, Handel- og Turismeudvalget
- Formand for Natur-, Klima- og Miljøudvalget
- Formand for Social-, Senior- og Handicapudvalget
- Formand for Sundhed-, Unge- og Forebyggelsesudvalget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Idræt- og Fritidsudvalget den 06-05-2026

Udvalget anbefaler indstillingen.

Fraværende:

Preben Storm

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Idræt- og Fritidsudvalgets anbefaling indstilles.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Godkendt.

Bilag

Kommissorium for DGI Landsstævne 2029

Afbud Frederik Klakk

Punkt 15: 15. Godkendelse af finansiering af moderniseringen af Nordals Skolen

24/18511

Sagsresumé

Som en del af Skolernes Årti står Nordals Skolen som den første skole overfor en gennemgribende teknisk og pædagogisk modernisering der realiserer den justerede masterplan, godkendt af Byrådet den 28. august 2024. Projektet er prioriteret med en samlet anlægsbevilling på 102,56 mio. kr.

I perioden fra januar 2025 til november 2025 er projektet gennemarbejdet i en teknisk projektering af en ekstern rådgiver og i samarbejde med Teknik, Miljø og Bæredygtighed. Som led i projekteringen er der udarbejdet et budget, der ligger til grund for renoveringsomfanget.

Fra november 2025 til januar 2026 har projektet været i EU-udbud med afholdt licitation den 30. januar 2026. Licitationen overskrider de estimerede håndværkerudgifter med omkring 10,3 mio.kr. svarende til 10% af den samlede anlægsbevilling.

Overskridelsen skyldes generelle prisstigninger og er et udtryk for, at der er høj aktivitet i byggerier i Sønderborgområdet. Indeksstigningen for byggeomkostninger er siden estimeret for renovering af Nordals Skolen i 2022 steget med 14,71% frem til 4. kvartal 2025.

Forvaltningen kan i samarbejde med en ekstern bygherrerådgiver og den vindende entreprenør pege på flere besparelser, der gør det muligt at realisere projektet inden for den økonomiske ramme på 102,56 mio.kr.

Børn-, Skole- og Familieudvalget har beslutningskompetencen, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Børn-, Skole- og Familieudvalget at godkende

- at projektet justeres så renoveringen af Nordals Skolen kan udføres inden for den aktuelle anlægsbevilling svarende til 102,56 mio.kr.

Sagsfremstilling

Som led i Skolernes Årti har Byrådet prioriteret en omfattende modernisering af de fysiske rammer på kommunens folkeskoler. Nordals Skolen er den første skole, der skal gennemgå en teknisk og pædagogisk totalrenovering i henhold til den justerede masterplan, som Byrådet godkendte den 28. august 2024.

I perioden fra januar 2025 til november 2025 er projektet gennemarbejdet i en teknisk projektering af en ekstern rådgiver og i samarbejde med Teknik, Miljø og Bæredygtighed. Som led i projekteringen er der udarbejdet et budget, der ligger til grund for renoveringsomfanget.

På baggrund af den tekniske projektering og udarbejdelsen af myndighedsprojektet har projektet været sendt i udbud, og der blev afholdt licitation den 30. januar 2026.

Licitationsresultatet fremgår af bilag og viser, at de indkomne tilbud overskrider budgettet med mellem 10,3 mio.kr. og 18,4 mio.kr.

Byggeomkostningsindeks

Budgetoverskridelsen skyldes primært de generelle prisstigninger i byggebranchen samt det høje aktivitetsniveau i byggerier i Sønderborgområdet.

Derudover har udviklingen i byggeomkostningsindekset påvirket de oprindelige beregninger for renoveringen af Nordals Skolen, som beskrevet i Masterplanen. Siden det første overslag for totalrenoveringen blev udarbejdet i 2022, er byggeomkostningsindekset steget med 14,71 % frem til 4. kvartal 2025.

Denne økonomiske forskel betyder, at projektet ikke kan gennemføres inden for den nuværende budgetramme uden at skulle reducere projektets omfang.

Det bemærkes, at anlægsprojekter fra 2027 frem prisen skrives jf. godkendelse af budgethandleplan 2027-2030 i Økonomi- og Strategiudvalget d. 18. marts 2026.

Foreslåede tilpasninger i projektet

Sammen med en ekstern bygherrerådgiver og den vindende entreprenør kan forvaltningen pege på besparelser, der gør det muligt at realisere projektet inden for den afsatte økonomiske ramme på 102,56 mio.kr.

Tiltagene for at opnå besparelsen er opstillet i nedenstående tabel og udfoldet i vedlagte bilag:

	Tilpasninger	Besparelse
	Produktionskøkken omdannes til modtagerkøkken	
1	De eksisterende køkkenfaciliteter bevares og etablering af et produktionskøkken udgår.	1,97 mio.kr.
	Besparelser i specialinventar	
2	Specialfremstillet inventar til understøttelse af læringsmiljøerne udgår, herunder fordybelsesnicher, opbevaringselementer samt samlingstrapper.	2,1 mio.kr.
	Reduceret landskabsprojekt	
3	Etablering af udearealer ved udskoling og ungdomsskolen samt nyt parkeringsanlæg udgår	2,9 mio.kr.
	Første sal på fløj 3 udgår	
4	Skolens samlede kapacitet reduceres med to klasselokaler svarende til et spor.	2,3 mio.kr.
	Besparelser på tekniske installationer	
5	Herunder genanvendelse af solceller og specifikationer for gulvtype.	1 mio.kr.
I alt		10,3 mio.kr.

Foruden ovenstående besparelser er der estimeret yderligere fire tiltag. Disse fire tiltag fremgår af vedlagte bilag som tiltag 6, 7, 8 og 9.

Forvaltningen bemærker, at der potentielt kan pålægges udgifter til honorar, i tilfælde af at håndværkerudgifterne øges. Dette svarer til en merudgift på i alt 1 mio.kr. ved en øget udgift på 10,3 mio.kr. I så fald hæves håndværkerudgiften og totalrådgiver kan kræve honorar i henhold til den indgåede kontrakt svarende til ca. 12,5% af håndværkerudgiften.

Det bemærkes, at entreprenøren ifølge §35 i AB18 kan kræve prisstigninger i op til 12 måneder efter tilbudsafgivelse, hvis der opstår ekstraordinære og dokumenterede stigninger i materialer eller brændstof. Efter 12 måneder overgår reguleringen til almindelig indeksregulering.

Tidsplan

Når den økonomiske ramme for projektet er endelig, kan der indgås kontrakt med entreprenøren og byggeriet kan påbegyndes. Byggeriet forventes påbegyndt cirka en måned efter den politiske beslutning er truffet.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Børn-, Skole- og Familieudvalget den 07-05-2026

Et samlet udvalg fremsatte følgende ændringsforslag:

Følgende besparelsesforslag godkendes:

- 1: Omdannelse af produktionskøkken til modtagerkøkken: De eksisterende køkkenfaciliteter bevares og etablering af et produktionskøkken udgår. Besparelse: 1,97 mio.kr.
- 2: Besparelse i specialinventar: Specialfremstillet inventar til understøttelse af læringsmiljøerne udgår, herunder fordybelsesnicher, opbevaringselementer samt samlingstrapper. Besparelse: 2,1 mio.kr

Følgende besparelsesforslag godkendes ikke:

- 3: Landskabsprojekt: Etablering af udearealer ved udskoling og ungdomsskolen samt nyt parkeringsanlæg. Merudgift: 2,9 mio.kr
- 4: Første sal på fløj 3: Merudgift. 2,3 mio.kr.
- 5: Tekniske installationer: Herunder genanvendelse af solceller og specifikationer for gulvtype: Merudgift: 1 mio.kr.

Punkterne 3, 4 og 5 udgør en samlet merudgift på 6,2 mio. kr. som foreslås finansieret i regi af Skolernes Årti.

Sagen oversendes til Byrådets beslutning.

Supplerende sagsfremstilling til Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Forvaltningen anbefaler at sagen tilbagesendes til udvalget med henblik på fornyet behandling.

Børn-, Skole- og Familieudvalget har anbefalet en løsning, der overskrider det oprindelige budget med 6,2 mio. kr. Forvaltningen tilkendegiver, at skolen ombygges til en større elevantal end det fremtidige behov tilskriver. Dertil kommer, at det er en kendt byrådsbeslutning, at anlægsbeløbet ikke prisfremskrives, da det oprindelige projekt blev fastlagt. Projektet burde derfor have taget højde for de vedtagne rammebetingelser samt udsving på materialer mv.

Forvaltningen anbefaler, at der igangsættes et parallelt forløb, hvor ambitionsniveauet på de resterende projekter skal afklares, samt at der i det forløb også drøftes, hvorledes skolernes årti understøtter den bystrategiske udvikling af Sønderborg kommune, samt afvejer projekternes bæredygtighed i forhold til den forventet udvikling mht. f.eks. børnetallet.

Skolernes Årti, fra 2025 til og med 2034, er budgetlagt med årligt 50 mio. kr. (hvori indgår pulje til skolerenoveringer på årligt 4 mio. kr.). Heraf er der på nuværende tidspunkt disponeret i alt ca. 351 mio. kr. til skolerne: Nordals Skolen 103 mio. kr., Alssund-Skolen 110 mio. kr., Gråsten Skole 122 mio. kr., Etablering af Alssund-Skolen 4 mio. kr. og brandforhold på Kløverskolen med 12 mio. kr. Eksklusive puljen til årlige renoveringer, resterer således ca. 109 mio. kr. hvoraf udvalget foreslår 6,2 mio. kr. tilført Nordals Skolen.

Forvaltningen anbefaler desuden at der udarbejdes en fornyet forbrugs-/betalingsplan for de igangværende projekter, med henblik på en ajourført periodisering ved 2. bevillingsrevision og en vurdering af om der i løbet af budgetperioden kan disponeres budget til igangsættelse af parallellforløb med yderligere skoler, inden for den samlede ramme. I henhold til Budgethandleplanen indarbejdes prisfremskrivning fremover.

Hvis Byrådet vedtager indstillingen, så anbefaler Forvaltningen at Byrådet ved budgetlægningen for 2027 tager stilling til en evt. forhøjelse af anlægsrammen og tidsperiode for renovering af kommunens øvrige folkeskoler.

Supplerende bevillingsmæssige konsekvenser til Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Økonomiforvaltningen oplyser, at hvis Børn-, Skole- og Familieudvalgets ændringsforslag godkendes, skal der gives en tillægsbevilling til den eksisterende anlægsbevilling til Nordals Skolen på 6,2 mio. kr. i 2029, finansieret ved frigivelse af rådighedsbeløb fra 2030 til Skolernes Årti.

Ved godkendelse af indstillingen vil den totale anlægsramme til Nordals Skolen være 108,76 mio.kr. Dertil kommer årlige prisfremskrivninger fra 2027 og frem.

Bevillingspåtegning (i 1.000 kr.)

	Politik område	Budget år	Overslags år 1	Overslags år 2029	Overslags år 2030
Drift					
Anlæg/ Rådighedsbeløb	15			6.200	
Finansiering via:					
Drift andetsteds					
Afsat rådighedsbeløb	15				-6.200
Låneoptagelse					
Afdrag og renter af nye lån					
Kassebeholdning	01			-6.200	6.200

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Børn-, Skole- og Familieudvalgets anbefaling med følgende tilføjelse:

Økonomi- og Strategiudvalget henstiller til, at der igangsættes et parallelt forløb, hvor ambitionsniveau og bæredygtighed på de resterende projekter afvejes bl.a. i forhold til børnetallets udvikling i de kommende år. Ligeledes er det afgørende, at skolernes årti understøtter den bystrategiske udvikling af lokalområderne i Sønderborg kommune.

Økonomi- og Strategiudvalget henstiller til, at der udarbejdes en fornyet forbrugs- og betalingsplan for de igangværende projekter frem mod 2. bevillingsrevision. Der udbedes en vurdering af, om der kan igangsættes parallellforløb med yderligere skoler indenfor den samlede økonomiske ramme.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Økonomi- og Strategiudvalgets indstilling blev godkendt.

Bilag

Bilag Nordals Skolen, Præsentationsfolder

Bilag - Tiltag for besparelser i renoeringen af Nordals Skolen

Bilag - Budget og licitationsresultat

Afbud Frederik Klakk

Punkt 16: 16. Orientering om ledelsesinformation 2026 – Ultimo april 2026 - Byrådet

26/1761

Sagsresumé

Ved ledelsesinformationen for 2026 pr. ultimo april 2026 viser driftsvirksomheden - samlet set - et mindreforbrug i forhold til et spænd på +/- 1 pct. af det korrigerede budget.

Byrådet orienteres om sagen.

Indstilling

Forvaltningen indstiller til Økonomiudvalget, at Byrådet tager

- orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Ledelsesinformationen giver et overblik over, hvordan økonomien ser ud for det enkelte udvalg i løbet af året. Opfølgning på ledelsesinformationen sker månedligt fra og med april i 2026 for de enkelte udvalg, hvor der gives en status og forventning til årsresultat.

Byrådet orienteres på overordnet niveau med udgangspunkt i de enkelte udvalgs forventninger.

Driftsvirksomheden:

Det samlede driftsresultat ultimo april 2026 viser et forbrug på ca. 2 mia. kr. svarende til ca. 31,1 pct. af det korrigerede budget. Sidste år på samme tidspunkt var forbrugsprocenten 30,2.

Samlet set forventer udvalgene, at budgettet – på kommuneniveau – vil udvise et mindreforbrug ved årets udgang, jf. nedenfor.

Driftsbudget fordelt pr. udvalg:

Nettobudget i 1.000 kr.	Korr. budget 2026	Forbrug pr. 30.04.26	Forbrugs-pct. 30.04.26	Forvaltningens forventning om mindre/merforbrug	Afvigelse ift. korr. budget
Økonomi og Strategi	772.447	240.514	31,1	Balance	0
Erhverv og Arbejdsmarked	1.622.070	526.341	32,4	Mindreforbrug note 1)	-25.000
Børn, Skole og Familie	1.395.465	405.567	29,1	Balance	0

Kultur, Handel og Turisme	87.962	35.642	40,5	Balance	0
Sundhed, Unge og Forebyggelse	593.494	117.728	19,8	Balance	0
Social, Senior og Handicap	1.440.057	480.023	33,3	Balance	0
Idræt og Fritid	39.841	18.364	46,1	Balance	0
Byudvikl., Landdistrikter og Infrastruktur	189.817	77.647	40,9	Balance	0
Natur, Klima og Miljø	125.982	46.262	36,7	Balance	0
Drift i alt	6.267.134	1.948.088	31,1	Balance	-25.000

Note 1) Et generelt mer- eller mindreforbrug på landsplan vil medføre, at kommunerne midtvejsreguleres i forhold til den gennemsnitlige udvikling i hele landet. Ved årets slutning overføres et evt. mindre- eller merforbrug til kommende år med henblik på efter- og midtvejsregulering. Der forventes på nuværende tidspunkt et mindreforbrug i størrelsesordenen -20 til -30 mio. kr. vedrørende overførselsområdet.

Servicevækstrammen:

Det oprindelige budget på servicevækstområdet angiver sigtepunktet til servicevækstrammen 2026 for kommunerne. Sønderborg Kommunes servicevækstramme er på 4,343 mia. kr. i 2026 inkl. opdatering i forhold til indfasning af flere ansatte og lavere forældrebetaling i dagtilbud.

Jævnfør det korrigerede budget 2026 (inkl. byrådsbeslutninger pr. 29. april 2026) udgør serviceudgifterne i alt 4,367 mia. kr. Rammen er således overskredet med 24 mio. kr.

Det skal bemærkes, at drifts- og anlægsoverførslerne m.m. fra regnskabsåret 2025 samt overførsler fra 3. bevillingsrevision 2025 indgår i budgetbalancen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har bemyndigelse til at sanktionere de kommuner, der ikke overholder servicevækstrammen, hvis kommunerne under ét ikke overholder den aftalte servicevækstramme.

Regnskabssanktionen vil ske med 60 pct. individuelt og 40 pct. kollektivt.

Anlægsvirksomheden:

Det samlede anlægsresultat (netto) ultimo april 2026 viser et forbrug på knap 41 mio. kr. svarende til en forbrugsprocent på ca. 15 pct. af det korrigerede budget.

Bevillingsmæssige konsekvenser

Økonomiforvaltningen oplyser, at sagen ikke har bevillingsmæssige konsekvenser.

Beslutning Økonomi- og Strategiudvalget den 20-05-2026

Udvalget anbefaler indstillingen.

Beslutning Byrådet den 27-05-2026

Taget til efterretning.

Bilag

Byrådet - LIS 2026 pr. ult. april-110526

Afbud Frederik Klakk

Punkt 17: Lukket: 17. Generel orientering - (Lukket punkt)

25/21024

Taget til efterretning.

Afbud Frederik Klakk

Punkt 18: Lukket: 18. Underskriftsside - (Lukket punkt)

25/20775

Afbud Frederik Klakk